

ZONDAG

29/10/17

15.00

Concert

Les Buffardins

Frank Theuns, *artistieke leiding*

Frank Theuns, *traverso & tertsfluit* | François Fernandez, Maia Silberstein, *viool* | Barbara Konrad, *altviool* |
Rainer Zipperling, *cello* | Frank Coppieters, *contrabas* | Siebe Henstra, *klavecimbel* | Israel Golani, *teorbe*

Baldassare Galuppi (1706-1785)

Concerto in D voor traverso, strijkers & basso continuo, GroF 675

[Allegro]

Allegro piano semper

Allegro assai

Antonio Vivaldi (1675-1741)

Sonate in a voor cello & basso continuo, RV 43

Largo

Allegro

Largo

Allegro

Alessandro Marcello (1684-1750)

Concerto in c voor traverso, strijkers & basso continuo, opus 1, SF 935

Andante e spiccato

Adagio

Presto

Antonio Vivaldi

Sonate nr. 1 in g voor viool & basso continuo, RV 27

Preludio (andante)

Giga (allegro)

Sarabanda (largo)

Corrente (allegro)

Concerto in g voor traverso, strijkers & basso continuo, RV 439 'La Notte'

Largo

Fantasm (Presto – Largo – Presto)

Largo 'Il Sonno'

Allegro

Al gusto italiano

Als geen ander in Europa heeft de stad Venetië gedurende haar ganse geschiedenis bijgedragen aan het ontstaan van de meest wonderbaarlijke vormen van kunst en cultuur. Van de middeleeuwen tot de val van de republiek in 1797 is de lijst van opmerkelijke architectuur, schilderkunst en muziek oneindig. Terwijl de stad in de middeleeuwen een economisch centrum in Europa was, begon het tij te keren bij de aanvang van de renaissance. Alle kunstvormen bleven paradoxaal genoeg verder bloeien. “Venetië is geen stad, maar de voorstelling van een stad”, schreef Gilles Debray. “Ontdoe haar van alle toeschouwers en figuranten, en de stad wordt terneergeslagen en stort na een week in elkaar; ze verliest haar tekst, verdrinkt, verwildert, zoals een vedette die men verplicht om elke avond voor een lege zaal te spelen.” Het is inderdaad in de dogestad dat de opera, een van de typische genres van de barok, tot grote ontwikkeling kwam in de eerste publieke operahuizen. De Venetianen hielden echter niet alleen van vocale muziek, ook de instrumentale muziek werd fel gesmaakt, zowel in de huiskamers als in openbare gelegenheden. Uit inboedelbeschrijvingen blijkt dat muziekinstrumenten aanwezig waren in de huiskamers van alle sociale lagen. Daarnaast klonk ook op straat steeds muziek. Algauw na de opening van het café Alla Venezia Trionfante in 1720 (later omgedoopt tot Caffè Florian) stonden muzikanten aan de ingang opgesteld om de gasten te plezieren. Musicoloog, auteur en reiziger Charles Burney beschreef in de jaren 1770 hoe straatmuzikanten opgesteld stonden tussen marktkramers.

Muziek van het hoogste niveau, zowel vocaal als instrumentaal, werd niet alleen in de theaters, maar ook in de typische Venetiaanse ‘ospedali’ uitgevoerd. Deze organisaties hielden zich vanaf hun ontstaan voornamelijk met armenzorg bezig, maar later gingen ze zich ook toeleggen op het (muziek)onderwijs van jonge weeskinderen. Op die manier werden ze beroemd als een mengvorm van muziekschool en klooster – een teken van die typisch Venetiaanse overlapping van de profane en sacrale werelden. Het Ospedale della Pietà bijvoorbeeld, opgericht in 1346, legde zich vanaf de jaren 1520 meer toe op het muziekonderricht van de inwonende meisjes. De met muziek opgeluisterde missen en concerten, die eveneens in de kerk werden georganiseerd, wonnen stelselmatig aan belangstelling. De school trok ook de beste leraars aan, van wie Antonio Vivaldi een van de beroemdste was. Als 25-jarige werd hij in 1703 als vioolleraar aangeworven en hij zou tot 1740 aan het Ospedale verbonden blijven om les te geven aan de ‘putte’ (Venetiaans voor ‘jonge maagden’). Hij liet een fenomenaal oeuvre na, met opera’s, religieuze werken, kamermuziek en haast vijfhonderd concerto’s voor allerhande instrumenten en bezettingen. Soms weten we voor wie de muziek werd geschreven, bv. voor de muzikante ‘La Pellegrina’. Aangekomen op haar achtste, verbleef ze tot haar 77ste in het klooster en zou ze er haar laatste adem op de hobo en fagot

uitblazen. Maar voor talloze andere werken zijn de bestemmingen onbekend – als die er al waren. De *Violsolate in g*, *RV 27* had Vivaldi wellicht aan verschillende studentes gegeven als oefenstuk, wat niet betekent dat het een technisch eenvoudig of compositorisch ondermaats werk zou zijn. Opmerkelijk is bijvoorbeeld dat deze, en ook andere sonaten, in Amsterdam werden gepubliceerd in een bundel (opus 2). Ook andere kamermuziek werd in Europa verspreid. Het manuscript van de *Cellosolate*, *RV 43* bevindt zich in de Bibliothèque Nationale in Parijs. Het werk werd bovendien clandestien uitgegeven door Le Clerc en Madame Boivin. In de winkel die ze uitbaatte in de Rue Saint-Honoré pres l'Oratoire verkocht ze regelmatig muziek 'de Vivaldy', in sommige gevallen zelfs van componisten die de naam usurperden. Vivaldi hield zich trouwens snel afzijdig van de uitgeverwereld, aangezien hij meer verdiende met het verkopen van zijn eigen manuscripten, dan van de gedrukte bundels.

Eveneens in Amsterdam verscheen de bundel opus 10 (1729) bij de Franse, in Nederland gevestigde uitgever Michel-Charles Le Cène. De zes concerten voor fluit componeerde Vivaldi wellicht voor zijn collega-leraar Ignazio Sieber, die aanvankelijk 'maestro di oboè' was en later 'maestro del traversiè' aan het Ospedale. Het kwam regelmatig voor dat een hoboïst ook de traverso bespeelde, zeker naarmate die populairder werd. De traverso kwam weliswaar reeds voor in de 17de eeuw (denk maar aan Giovanni Antonio Fasolo's fresco met drie traverso spelende mannen in de Villa Campiglia Negri de' Salvi in Albettona) maar het is pas vanaf de jaren 1740, toen de barok 'galanter' werd, dat de traverso aan populariteit won. Net zoals enkele andere concerten uit de bundel (*La tempesta di Mare* of *Il Gardellino*) heeft *La Notte* een suggestieve titel die doet denken aan een symfonisch gedicht avant la lettre. Er is geen handeling die in muziek wordt verklankt, maar wel een sfeer die wordt opgeroepen, vooral in de bewegingen *Fantasm* (let daarbij op het open einde, als een droom die plots wordt afgebroken) of *Il Sonno* (met enkele verontrustende harmonische wendingen bovenop een aangehouden toon).

Terwijl Vivaldi aan het Ospedale della Pietà was verbonden, gaf Baldassare Galuppi les aan meerdere Venetiaanse instellingen. Hij zou slechts een jaar als maestro di musica werken aan het Ospedale dei Mendicanti en van 1768 tot aan zijn dood (1785) ook als maestro di coro aan het Ospedale degli Incurabili. In de jaren daartussen reisde hij onder andere naar Londen om er te werken aan succesvolle operaproducties, of was hij voor drie jaar maestro di capella aan het hof van Catharina de Grote in Moskou. Vanaf 1748 werd hij vicemaestro aan de San Marco in Venetië en in 1762 kreeg hij er de titel van maestro. Hij werd alom bewonderd omwille van zijn composities (hij schreef een honderdtal opera's) en als klaviervirtuoos. Zijn instrumentale muziek, zoals het *Concerto in D*, *GroF 675* draagt al duidelijk een stempel van de galante barokstijl, met lyrische melodieën. Een gelijkaardige zangerigheid komt ook voor in Alessandro Marcello's *Concerto in c*, *opus 1*, *SF 935*. De Venetiaanse edelman stond in zijn tijd reeds bekend om zijn diverse interesses. Hij was lid van de Maggior Consiglio in de republiek en speelde een

belangrijke rol in de rechtbank en de diplomatieke wereld van zijn geboortestad. Zijn passie voor kunst bleek ook uit zijn lidmaatschap van de Accademia degli Animosi, en de gedichten en de muziek die hij schreef. Regelmatig organiseerde hij concerten in zijn woning, en wellicht werd het *Concerto in c* daar gespeeld. Dit concert dat aanvankelijk gecomponeerd werd voor hobo, strijkers en basso continuo, is een van de schaarse werken die van hem zijn overgeleverd. Het kende een internationale verspreiding, onder meer dankzij de anthologie van concerti uit 1717 waarin het was opgenomen. Niemand minder dan J.S. Bach was overtuigd van de kwaliteiten van het werk met de prachtige melodie en virtuoze figuraties, hij maakte er een bewerking van voor klavecimbel (BWV 974). Vandaag hoort u het uitgevoerd door traverso, strijkers en basso continuo. De uitvoering van populaire concerti door andere instrumenten gebeurde vroeger wel vaker, indien de tessituur en schriftuur het mogelijk maakte.

Frederic Delmotte

Frank Theuns

Frank Theuns' uitgesproken interesse voor historische instrumenten bracht hem al vanaf vroege leeftijd tot de oude muziek. Hij studeerde blokfluit en traverso aan het conservatorium van Brussel. Frank Theuns laat zich graag verleiden door de fascinerende timbres van de originele instrumenten uit diverse internationale fluitcollecties; steeds is hij op zoek naar de geëigende techniek voor elk instrument. Hij werkte zeer nauw samen met de inmiddels overleden fluitbouwer Andreas Glatt. Hun gemeenschappelijke visie op authenticiteit, zowel op het vlak van de bouw als van het bespelen van het instrument, vindt zijn neerslag in meerdere cd-opnamen. Frank Theuns was jarenlang als fluitist verbonden aan de orkesten Anima Eterna Brugge en La Petite Bande. In 2006 nam hij als solist met Anima Eterna het *Concerto in C voor fluit, harp en orkest, KV 299* van Mozart op. Sinds 1989 is hij aangesteld als docent traverso aan het conservatorium van Brussel en aan het Leuvense Lemmensinstituut. Daarnaast geeft hij geregeld masterclasses in het buitenland.

Tijdens dit concert zal Frank Theuns op verschillende instrumenten spelen: Galuppi's concerto wordt gespeeld op een kopie naar een origineel van de Venetiaanse fluitbouwer Giuseppe Castel. Marcello's concerto wordt gespeeld op een kopie naar een origineel van de Duitse bouwer Johann Heinrich Eichentopf. Vivaldi's virtuoze *La Notte* zal worden uitgevoerd op een tertsfluit of traverso in F van de Noord-Italiaanse fluitbouwer, Carlo Palanca – een absolute primeur! Het origineel van dit uiterst zeldzame instrument werd enkele maanden geleden door Frank Theuns op een veiling gekocht. Onder zijn toezicht werd een replica gebouwd, waarop hij het concerto zal uitvoeren.

Les Buffardins

Het ensemble Les Buffardins, opgericht door Frank Theuns, is genoemd naar de beroemde Franse fluitvirtuoos Pierre Gabriel Buffardin, die als leermeester van Johann Jacob Bach en Johann Joachim Quantz actief was in Dresden. Het ensemble legt zich toe op het Franse, Duitse en Engelse barokrepertoire met traverso.

Les Buffardins nam reeds negen cd's op met fluitmuziek van onder meer Kirnberger, Hotteterre, Montéclair, Händel, Sammartini, Quantz, Blavet en Boismortier. Deze cd's werden enthousiast onthaald door pers en publiek en werden meermaals bekroond met internationale prijzen, waaronder de Diapason d'or, 10 de Répertoire en Classica.

Binnenkort in AMUZ

VRIJDAG 03.11.17, 21.00 uur

Salagon Quartett

Schuberts strijkkwintet in C & Dvoráks strijksextet in A

€ 24 / € 20 / € 16

ZONDAG 05.11.17, 15.00 uur

Huelgas Ensemble

Paul Van Nevel, artistieke leiding

De muziekdrukken van Plantijn

€ 32 / € 28 / € 24

DONDERDAG 16.11.17, 21.00 uur

Jan Michiels & I Solisti

Jan Michiels, piano | Etienne Seibens, muzikale leiding

Concerti voor piano & ensemble van I. Stravinsky, K. Goeyvaerts, B. Van Camp & D. Janssens

€ 20 / € 16 / € 14

ZONDAG 19.11.17, 13.30 & 15.30 uur • KUNSTENDAG VOOR KINDEREN

Zonzo Compagnie & Revue Blanche

Letitia Renzini, regie

Berberio: bekroonde, speelse muziektheatervoorstelling met muziek van L. Berio (vanaf 6 jaar)

€ 10 / € 5 (-19 jaar)

Meer info & details op www.amuz.be

Goed om te weten

Foyer

De foyer van AMUZ is open vanaf een uur voor aanvang van het concert en blijft ook na afloop van het concert nog geruime tijd open.

Beeld- en geluidsopnamen

Het is absoluut verboden beeld- en geluidsopnamen te maken tijdens de concerten en voorstellingen zonder expliciete toelating van de directie van AMUZ.

Concertinleidingen, aanvangsuur en duur van de concerten

De concerten in AMUZ vangen op zondag steeds aan om 15.00 uur. Op andere dagen starten de concerten om 21.00 uur. Voor de avondconcerten is er steeds een inleiding om 20.15 uur. De concerten in AMUZ hebben in principe geen pauze en duren tussen de 65 en 80 minuten, tenzij anders vermeld.

Programmaboekjes

De programmaboekjes bij de concerten van AMUZ zijn downloadbaar van de website www.amuz.be vanaf enkele dagen na het concert.

Laatkomers

De concerten in AMUZ hebben in principe geen pauze. Laatkomers kunnen dan ook niet meer worden toegelaten in de concertzaal. Op vertoon van hun concertticket kunnen zij het concert volgen op de plasmaschermen in de foyer.

Rondleidingen en zaalverhuur

Wenst u met een groep een rondleiding in de gebouwen van AMUZ, om zo het fascinerende verhaal te horen van de gerenoveerde kerk en AMUZ als concertgebouw en -organisator, of wenst u meer informatie over de mogelijkheden om de zaal te huren voor concerten, voorstellingen en presentaties? Gelieve dan tijdens de kantooruren contact op te nemen met de administratie van AMUZ.

Medewerkers AMUZ

Bart Demuyt, directie & artistieke leiding | Veerle Braem, zakelijke directie | Robin Steins, assistentie programmering & educatie | Frederic Delmotte, assistentie programmering & dramaturgie | Tine Hubrechts, assistentie directie | Greet Coenegrachts, communicatie | Julie Hendrickx, public relations | Tine Clevers, eindredactie & ticketing | Mona Heyrman, productieleiding | Jan Tambuysen, productie & techniek | Evelyne Van Mieghem, productie & zaalhuur | Bart Tambuysen, techniek & gebouwbeheer | Koen Koninx, foyer

Binnenwerk geprint bij

